Op tijd de juiste zorg!

Wat is het doel van *Jij en je gezondheid*?
Jij en je gezondheid is ontwikkeld om te zorgen dat jongeren op tijd de juiste zorg ontvangen. Dus niet wachten tot problemen escaleren, maar op tijd met jongeren in gesprek. Om de eigen kracht te versterken ofwel wat kunnen jongeren zelf doen? Om een steuntje in de rug te geven ofwel welke informatie of ondersteuning is gewenst? En als het moet door te verwijzen naar een passend preventieprogramma of specialistische zorg.

Wat houdt *Jij en je gezondheid* in?
Jij en je gezondheid faciliteert de jeugdgezondheidszorg (JGZ) bij de uitvoering van de basistaken in het preventief gezondheidsonderzoek (PGO) in het Voortgezet onderwijs (VO) en het Middelbaar beroepsonderwijs (MBO). *Jij en je gezondheid* is een werkwijze die uit verschillende onderdelen bestaat: de digitale screeningsvragenlijst, het persoonlijk gezondheidsprofiel met feedback boodschappen, de JGZ-uitslagen module en instrumenten voor nader onderzoek en een schoolgezondheidsprofiel. De onderdelen van *Jij en je gezondheid* zijn door elke GGD op maat in te passen in het eigen werkproces.

Digitale leerlingvragenlijst
De digitale leerlingvragenlijst bestaat uit valide en betrouwbare screeningsinstrumenten. De vragenlijst geeft een breed beeld van de gezondheidssituatie van de leerling. Allerlei onderwerpen komen aan bod, zoals voeding en bewegen, genotmiddelengebruik, veilig en vrijwillig vrijen, omgang met elkaar en lekker in je vel zitten. Aan het eind van de vragenlijst zit een open tekstvak waarin de leerling zelf iets kwijt kan. De leerling kan ook aangeven of hij/zij een gesprek wil bij de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Elke GGD kan de onderwerpen die in de vragenlijst zijn opgenomen zelf bepalen. Zo kan de vragenlijst aansluiten bij de situatie in een bepaalde regio en de prioriteiten van een bepaalde gemeente.

Persoonlijk gezondheidsprofiel
Na het invullen van de vragenlijst kan de leerling direct online zijn of haar gezondheidsprofiel inzien. Op basis van de uitslag krijgt de leerling per onderwerp positief geformuleerde tips en adviezen. De leerling vindt er betrouwbare websites met meer informatie over een bepaald onderwerp en een link naar JouwGGD.nl waar de leerling met een jeugdarts kan chatten. De leerling kan het gezondheidsprofiel doorsturen naar de privé-mail. Zo kunnen zij ook op een later moment het profiel en de adviezen nog bekijken. Het persoonlijk gezondheidsprofiel zet leerlingen in de eigen kracht, ze kunnen zelf aan de slag. Door het gezondheidsprofiel en de feedback is de leerling beter voorbereid op het consult.

Directe uitslag voor JGZ
De uitslagen van de vragenlijst zijn direct na invullen in te zien voor de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Het klassenoverzicht geeft in één oogopslag weer bij welke leerlingen mogelijk sprake is van problemen. Ook is in het klassenoverzicht te zien welke leerlingen zelf een gesprek hebben aangevraagd en wat zij in het open tekstvak hebben ingevuld. Afhankelijk van de uitkomsten volgt op school een gesprek met de jeugdarts of jeugdverpleegkundige. Naast de digitale vragenlijst kan ook ander informatie reden geven tot een gesprek: lengte/gewicht, het digitaal dossier, zorgen vanuit school en/of zorgen vanuit ouders.

Gezondheidsconsult
Tijdens het gezondheidsconsult bespreekt de jeugdarts of jeugdverpleegkundige de vragenlijst met de leerling. Hierdoor komt het gesprek snel to-the-point. Samen met de leerling wordt gekeken of er behoefte is aan informatie, ondersteuning of dat verdere actie nodig is.

Instrumenten voor nader onderzoek
Zijn er nog vragen over de ernst of de aard van de problemen? *Jij en je gezondheid* biedt de mogelijkheid tot nader onderzoek. Dit kan door een extra vragenlijst af te nemen bij de leerling, ouder of leerkracht. Een semi-gestructureerd interview bij de jeugdarts behoort ook tot de mogelijkheden.

Schoolgezondheidsprofiel
Direct na de vragenlijstafname is voor de school een schoolgezondheidsprofiel beschikbaar op basis van de geanonimiseerde groepsresultaten. Dit geeft een goed beeld van de gezondheidssituatie van de leerlingen op school. Uit het profiel blijkt ook hoe de school het doet ten opzichte van andere scholen in de regio. Op basis van het schoolgezondheidsprofiel kan de school verantwoorde keuzes maken voor gezonde school thema's.

Op indicatie inzetbaar
Zowel de digitale screeningslijsten als de vragenlijsten voor nader onderzoek zijn ook op indicatie inzetbaar, buiten het PGO om.

Privacy
In *Jij en je* gezondheid is veel aandacht besteed aan beveiliging van data en het waarborgen van de privacy van leerlingen. Jaarlijks wordt een privacy impact analyse uitgevoerd.

Wat vindt de doelgroep?
Uit focusgroepen en vragenlijsten is gebleken dat het merendeel van de leerlingen het 'logisch' vindt dat de GGD deze thema's navraagt. De vragenlijst maakt problemen bespreekbaar en dat vinden jongeren fijn. In het evaluatierapport, in te zien op de publiekswebsite, staat de tevredenheid van leerlingen uitgebreid beschreven.

Wat vinden de gebruikers?
De jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen zijn positief over *Jij en je gezondheid.* De vragenlijst geeft een goed beeld van leerlingen, de gezondheidsconsulten worden als prettig ervaren, het klassenoverzicht werkt zeer efficiënt en de inhoud van het schoolprofiel geeft een goede terugkoppeling van de resultaten op groepsniveau.

Wat krijg je?

- Het gebruik van *Jij en je gezondheid* onderdelen waaronder de screeningsvragenlijsten, het persoonlijk gezondheidsprofiel met feedbackboodschappen, het JGZ klassenoverzicht, de toolbox met instrumenten voor nader onderzoek en het schoolgezondheidsprofiel.
- Een data-export voor onderzoek, op elk moment zelf te downloaden.
- Een eigen beheersfunctie: vragenlijsten kunnen aan/uit worden gezet, oproepindicaties en feedbackboodschappen aangepast en gebruikers toegevoegd. En ondersteuning van de centrale helpdesk van GGD Amsterdam bij de uitvoering hiervan.
- Een werkinstructie en scholingsprogramma voor JGZ.
- Koppeling met Kidos.
- Een landelijke projectgroep voor intervisie en doorontwikkeling.
- De publiekswebsite www.jijenjegezondheidinfo.nl.

Wat is nodig om met *Jij en je gezondheid* te gaan werken?
Jij en je gezondheid kan door elke GGD op maat in het eigen werkproces worden ingezet. Elke GGD/CJG is zelf verantwoordelijk voor:

- Het beheer en de lokale helpdesk.
- Instructie van JGZ-medewerkers.
- Inrichting van het bedrijfsproces.
- Eventuele koppeling met het eigen digitaal dossier.
- Afspraken met preventieve zorgaanbieders in de eigen regio.

Organisatie
Het eigenaarschap en de regie ligt bij het centrale kernteam van GGD Amsterdam. Verbeterpunten en wensen voor doorontwikkeling kunnen door GGD-en en CJG's in de landelijke projectgroep worden ingebracht. Ook de landelijke kennisinstituten GGDGHOR en NCJ zijn betrokken bij de doorontwikkeling.

Doorontwikkeling

Jij en je gezondheid wordt momenteel doorontwikkeld voor het primair onderwijs en 0-4 jarigen.

'Gezondleven? Check het even!' Met deze slogan nodigt de Jeugdgezondheidszorg van de GGD Gelderland-Midden (JGZ) vanaf schooljaar 2014-2015 alle 15/16 jarigen in haar werkgebied uit voor het gezondheidsonderzoek. Het gezondheidsonderzoek is ontwikkeld in nauwe samenwerking met jongeren, zorgcoördinatoren, ouders, netwerkpartners en deskundigen oplossingsgericht werken. Deze samenwerking is vanaf het begin gezocht om het gezondheidsonderzoek goed aan te laten sluiten op de behoeften en belevingswereld van jongeren, de zorgstructuren op scholen en het jeugdbeleid van gemeenten.

Wat is het doel van *'Gezondleven? Check het even!'*?
Jongeren vragen niet makkelijk om hulp, ook niet als ze in de problemen zitten. Het gezondheidsonderzoek is bedoeld om 15/16 jarigen na te laten denken over hun gezondheid en leefstijl, hun problemen tijdig te signaleren en hen door advies, voorlichting of verwijzing te helpen deze op te lossen. Het onderzoek stimuleert jongeren tot nadenken over zichzelf, geeft de mogelijkheid vragen te stellen over voor hen relevante gezondheidsthema's en biedt betrouwbare digitale gezondheidsinformatie.

Wat is het uitgangspunt?
Het uitgangspunt is met een oplossingsgerichte werkwijze aan te sluiten bij de beleving van jongeren, te normaliseren waar mogelijk en jongeren te bekrachtigen in hun eigen verantwoordelijkheid als jong volwassene. Het onderzoek steekt positief en op maat in op gezondheid in brede zin (medisch, psychisch en sociaal). En sluit aan bij de persoonlijke behoefte, eigen kracht en mogelijkheden van jongeren. De regie voor de invulling en het vervolg van het onderzoek ligt zoveel mogelijk bij de jongeren zelf.

Wat houdt *'Gezondleven? Check het even*!' in?
Het gezondheidsonderzoek faciliteert de uitvoering van de JGZ basistaken in het voortgezet onderwijs: vroegsignalering, advies, voorlichting en zo nodig doorgeleiding. Het onderzoek wordt actief aangeboden aan alle 15/16 jarigen in het voortgezet onderwijs. In het VMBO gebeurt dit in klas 3. In MAVO/HAVO/VWO en het praktijkonderwijs in klas 4.

Het onderzoek bestaat uit verschillende onderdelen, die desgewenst op maat ingezet kunnen worden (mogelijkheid tot maatwerk per JGZ-organisatie en/of per school):

Introductie: uitnodiging en film
Voorafgaand aan het gezondheidsonderzoek ontvangen jongeren thuis een uitnodiging met informatieflyer, waarin ook ouders uitgenodigd worden eventuele vragen of zorgen kenbaar te maken. Datzelfde gebeurt bij de mentoren op school.
Het onderzoek start met het klassikaal bekijken van een korte introductiefilm (www.vggm.nl/checkheteven).

Digitale gezondheidscheck
Direct na het bekijken van de film loggen de jongeren met een persoonlijke inlogcode in op www.checkheteven.nl. Dit kan op verschillende soorten devices (computer, tablet of smartphone). In gemiddeld 12 minuten vullen zij daar een digitale vragenlijst in, waarin 6 gezondheidsthema's aan bod komen:

1. Gezondheid (o.a. verzuim, gewicht, bewegen)
2. Gevoel (o.a. depressie, weerbaarheid)
3. Relaties (o.a. school, thuis, pesten)
4. Alcohol, drugs & gamen

5. Seksuele ontwikkeling (o.a. liefde, seks)
6. Lichaam (o.a. zien, horen, ziektes)

Jongeren kunnen ook aangeven over welke onderwerpen zij zelf vragen hebben en of zij hierover via internet of de jeugdarts/verpleegkundige meer informatie willen ontvangen.

Digitale gezondheidsinformatie en advies op maat
Na het afronden van de vragenlijst komen jongeren automatisch op webpagina's met gezondheidsinformatie en advies op maat (gebaseerd op hun antwoorden), met links naar relevante website en apps. Deze adviespagina's zijn tot 6 maanden na het invullen van de gezondheidscheck toegankelijk.

De digitale gezondheidscheck en informatie/advies kennen verschillende varianten, afhankelijk van onderwijssoort. Deze kunnen volledig naar eigen wens opgesteld worden.

Samenvatting voor JGZ
Direct na het afronden van de gezondheidscheck wordt een samenvatting van de antwoorden van iedere jongere weergegeven in een automatisch gemaakt PDF bestand. Deze samenvatting wordt handmatig gekoppeld aan het kinddossier. Op die manier kan iedere jeugdarts en verpleegkundige de samenvatting inzien en in een oogopslag zien op welke gebieden het goed gaat en waar er zorgen of vragen zijn. Gebruik van symbolen maakt de belangrijkste signalen of aandachtspunten direct duidelijk en geeft bij jongeren op mavo/havo/vwo aan of zij uitgenodigd moeten worden voor een consult.

Gezondheidsconsult
Tot slot kan een persoonlijk gesprek met de jeugdarts of –verpleegkundige volgen. Op het praktijkonderwijs en vmbo krijgen alle jongeren een gesprek. Op de overige niveaus alleen als jongeren hierom vragen, hun ouders of mentor signalen hebben gegeven of als de vragenlijst daar aanleiding toe geeft (bijvoorbeeld bij serieuze tekenen van angst of depressie). De gezondheidscheck maakt het mogelijk het gesprek voor te bereiden, tijdens het gesprek goed aan te sluiten bij de jongere en gezamenlijk het consult en eventuele vervolg in te vullen.

Schoolgezondheidsprofiel
De gezondheidschecks bieden een waardevol inzicht in de gezondheid, welzijn en leefstijl van de leerlingen op school. Daarom ontvangen scholen jaarlijks een terugkoppeling van de informatie. Na volledige afname van de gezondheidschecks op een school is dit profiel vrijwel geautomatiseerd en direct beschikbaar.

Wat vindt de doelgroep?
Het bereik van de doelgroep is met 96% hoog. Van de bereikte jongeren stelt 21% één of meerdere vragen aan de JGZ en vraagt 11% digitale informatie aan. Uit verschillende evaluatieonderzoeken, o.a. door de academische werkplaats, blijkt dat de ervaring van jongeren met het gezondheidsonderzoek positief is. Zo vindt ruim 1/3 het gezondheidsonderzoek nuttig voor zichzelf en 95% vindt het nuttig voor anderen.

Wat vinden de gebruikers?
De jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen zijn enthousiast. Door de oplossingsgerichte werkwijze en het feit dat veel jongeren zelf een vraag hebben voor de JGZ verandert de dynamiek van het consult. Zij ervaren een toegevoegde waarde omdat er vaak goede gesprekken gevoerd worden over zaken waar jongeren echt mee zitten en doordat jongeren met problemen en vragen nu in beeld komen, en niet alleen de jongeren met gedragsproblematiek of verzuim.
Voor scholen is het uitvoeren van het gezondheidsonderzoek een extra belasting, maar de medewerking loopt goed, en scholen zijn enthousiast. Het schoolgezondheidsprofiel is een waardevolle aanvulling en versterkt de relatie en samenwerking tussen JGZ en de scholen.

Wat krijg je?
De mogelijkheden tot gebruik van 'Gezondleven? Check het even!' door andere JGZ-organisaties zijn als volgt:

- *Film*: overname van de film tegen betaling van een eenmalige bijdrage in de ontwikkelingskosten van € 5.1, 2, f

I.v.m. de toestemmingsverklaring van de jongeren in de film is alleen beperkte aanpassing mogelijk (op eigen kosten en in eigen beheer).

- *Digitale gezondheidscheck:* overname van de online surveytool, bestaande uit software en content tegen betaling van een eenmalige bijdrage in de ontwikkelingskosten van €5.1, 2, f. De content bestaat uit de verschillende varianten van de vragenlijsten, advies/informatieboodschappen en de onderliggende beslisschema's. De gezondheidscheck dient op de eigen website en in eigen beheer/onderhoud gebruikt te worden. De online surveytool kent een beheersfunctie waarmee de content volledig is aan te passen naar eigen behoefte.
- *Uitleg over de werkwijze*: GGD Gelderland-Midden kan de overdracht van de werkwijze ondersteunen door het beschikbaar stellen van haar werkdocumentatie/handboeken. Voor extra ondersteuning organiseert zij desgewenst een gezamenlijke bijeenkomst met mogelijk geringe deelnamekosten.

Wat is nodig om met *'Gezondleven? Check het even!'* te gaan werken?

Het gezondheidsonderzoek kan – geheel of gedeeltelijk- door iedere JGZ-organisatie op maat in het eigen werkproces ingepast worden. Iedere organisatie is zelf verantwoordelijk voor:

- Film: desgewenst (beperkt) aanpassen van de film (bv logo).
  Hiervoor kan eventueel opdracht gegeven worden aan de producent van de film: www.rekelproducties.nl.
- Digitale gezondheidscheck: in eigen beheer gebruiken na installatie op eigen server.
  Voor installatie, ondersteuning en desgewenst functionele aanpassingen kan voor eigen rekening de leverancier www.visualwritings.nl ingeschakeld worden. Een prijsindicatie van Visual Writings voor de werkzaamheden benodigd voor het gebruiksklaar maken van de gezondheidscheck is € 5.1, 2, f excl. BTW. Dit betreft grofweg de volgende werkzaamheden: installatie op eigen server, beperkte layout aanpassingen (bv kleurgebruik en logo), support t.b.v. wegwijs maken in tool en ondersteuning bij inrichting (t.b.v. desgewenst aanpassen content). Onder deze prijsindicatie valt niet het aanpassen of ontwikkelen van functionaliteiten.
- Scholing medewerkers in oplossingsgericht werken
- Instructie van JGZ-medewerkers over 'Gezondleven? Checkheteven!'.
- Inrichting van eigen werkprocessen.
- Eventuele koppeling met het eigen digitaal dossier.

Doorontwikkeling

- GGD Gelderland-Midden werkt graag mee aan gezamenlijk te organiseren periodiek gebruikersoverleg over de inhoud en functionaliteiten van de gezondheidscheck in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs.
- GGD Gelderland-Midden heeft de intentie 'Gezondleven? Checkheteven!' door te ontwikkelen voor gebruik in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Zij pakt dit graag samen op met andere JGZ-organisaties die dezelfde werkwijze hanteren.